

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Сучасні методи оптимізації у біоінженерії»

Ступінь вищої освіти - PhD
Спеціальність 162 Біотехнології та біоінженерія
Освітня програма «Біотехнології та біоінженерія»
Рік навчання 1, семестр 2
Форма навчання денна (денна, заочна)
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська (українська, англійська, німецька)

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

Ромасевич Юрій Олександрович
romasevichyurii@ukr.net

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ (до 1000 друкованих знаків)

Вивчення цієї дисципліни дозволить студентам розуміти сучасні тенденції в галузі біоінженерії.

Метою дисципліни є ознайомлення студентів із сучасними методами оптимізації та їх застосуванням у різноманітних напрямках біоінженерії. Навчальний курс спрямований на формування у студентів глибокого розуміння теоретичних аспектів оптимізації, а також практичних навичок їх реалізації.

Задачі дисципліни: огляд сучасних методів оптимізації (генетичні алгоритми, імітаційне моделювання, методи прямого пошуку, градієнтно-орієнтовані методи тощо) визначення основних переваг та недоліків кожного методу; моделі застосування оптимізації для розв'язування оптимізаційних задач біоінженерії.

Компетентності ОП:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері біотехнологій та біоінженерії, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності. ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері біотехнологій та біоінженерії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності. СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері біотехнологій та біоінженерії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з біотехнологій та суміжних галузей. СК2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів за напрямом досліджень. СК3. Здатність застосовувати сучасні методи та інструменти досліджень, і цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності. СК6. Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї у сфері біотехнологій та біоінженерії та з дотичних міждисциплінарних питань. СК7. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та

практики біотехнологій та біоінженерії, виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Змістовий модуль 1. Загальні характеристики задач оптимізації та підходи до їх розв'язування				
Тема 1. Постановка задачі оптимізації	4/2	Знати: елементи постановки задачі оптимізації, топологічні властивості цільових функцій.	Здача лабораторних робіт. Розв'язок задач. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	15
Тема 2. Підходи щодо перетворення (зведення) задач	2/2			10
Тема 3. Властивості цільових функцій	2/3	Вміти: зводити оптимізаційній задачі, у тому числі у галузі біотехнологій, до задач безумовної оптимізації.		10
Змістовий модуль 2. Методи розв'язання задач				
Тема 1. Метод рою часточок PSO	2/4	Знати: суть пошукової діяльності оптимізаційних алгоритмів PSO, DE та GWO Вміти: застосовувати алгоритми PSO, DE та GWO для розв'язання оптимізаційних задач у галузі біоінженерії та біотехнологій	Здача лабораторних робіт. Розв'язок задач. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	12
Тема 2. Метод диференціальної еволюції DE	2/2			10
Тема 3. Метод сірих вовків GWO	3/2			13
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на

	використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова

1. Л.Р. Ладієва. Методи оптимізації та пошуку оптимальних рішень. Навчальний посібник. КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2023ю - 73 с.
2. Н. В. Буреннікова, О. В. Зелінська, І. М. Ушкаленко, Ю. Ю. Буренніков. Оптимізаційні методи та моделі: Навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2019. – 121 с.
3. Н. Е. Кондрук, М. М. Маляр. Багатокритеріальна оптимізація лінійних систем: Навчальний посібник. Ужгород: РА “АУТДОР-ШАРК”, 2019. – 76 с.
4. Ю. М. Кузнецов, Б. І. Придальний Теорія технічних систем в аспектах досліджень та технічної творчості. – Луцьк: Вежа-Друк, 2023. – 284 с.

Допоміжна

1. Mathematical optimization [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://en.wikipedia.org/wiki/Mathematical_optimization
2. optimization [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.britannica.com/science/optimization>
3. Newton's method in optimization [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://en.wikipedia.org/wiki/Newton%27s_method_in_optimization